

"Essential SF", un ghid concis

Una dintre cele mai trudnice, dar cele mai necesare, activități intelectuale este alcătuirea de dicționare, enciclopedii, ghiduri și alte lucrări asemănătoare. Autorii muncesc la ele din răspuțeri ani la rând. Chiar dacă, astăzi, calculatorul ușurează mult povara, tot urias rămâne efortul de a aduna, clasifica, ordona, completa și actualiza datele.

În anul 2005, a apărut **Essential SF – A Concise Guide**, publicat de Porcupine Books of London. Bravii autori, Jonathan Cowie și Tony Chester, bine-cunoscuți fandomului românesc, precizează de la bun început că ghidul a fost astfel gândit, încât să conțină esența SF-ului; nu e un tom voluminos (nu atinge 300 de pagini), nici o enciclopedie cu intenția de a cuprinde tot ceea ce s-a scris sau toate filmele genului până în 2005. Este un reper pentru marele public, pentru cei care doresc să se inițieze în science-fiction, indiferent de vârstă, ori să-și adune o colecție de cărți și filme – autorii pun accent pe acest aspect de mai multe ori. Nu poți citi toate cărțile și nu poți vedea toate filmele SF. Ghidul are, și din aceste motive, un format mic, îl poți lua cu tine la convenții, ca să mergi la *dealers' room* și să cumperi volumele și filmele de care ți s-a făcut poftă răsfoindu-l. Ni se pune, așadar, la dispoziție un instrument de lucru: ce autori/cărți/filme să caute învătăceii într-ale SF-ului. Colecționarii și cunoșcătorii înrâțiți, se spune în introducere, poate că nu-l vor considera pe gustul lor. Ei se pot baza pe faimoasa *Encyclopedia of Science Fiction* din 1993; a lui John Clute, dar se vor bucura să constate că au păreri similare sau, mai interesant, total opuse celor susținute de J. Cowie și T. Chester.

Ce înseamnă esențial? Cele mai bune producții ale genului. Ce înseamnă cel mai bun, în cazul acestui ghid? Găsim răspunsul în criteriile alese de autori: acele creații apreciate drept cele mai reprezentative de către public, prin public înțelegând, în mediul SF, fanii care votează pentru premiile Hugo, participanții la majoritatea convențiilor și festivalurilor genului și, nu în ultimul rând, cumpărătorii de SF, mulțumită cărora cărți apărute cu zeci de ani în urmă se tipăresc și acum. S-au luat în considerare producțiile premiate, cu următoarele precizări: premiile

s-au folosit ca indicator al "celui mai bun roman/film", dar nu și dacă au fost acordate de un juriu mic. Premiul Nebula, acordat de scriitorii americani, nu a fost un criteriu; ca atare, apare menționat numai când cartea care l-a primit a fost inclusă în ghid pe baza altor criterii. Însă de premiul Hugo s-a ținut cont, pentru că e stabilit prin votul miilor de participanți la Worldcon, convenția mondială de SF. La fel, s-a ținut seamă de premiile Locust; de premiul Eagle, în cazul benzilor desenate; de clasamentele de la Festivalul de Film Fantastic de la Manchester și de sondajele de la Worldcon, printre altele, în cazul filmelor. Detalii despre premii puteți citi chiar în ghid. În câteva rânduri, ni se explică și chestiuni teoretice: ce înseamnă science-fiction, hard science-fiction, science fantasy, "sci-fi" și chiar "skiffy". Termenii meritați tratați într-un articol separat, mai pe îndelete.

Foarte important: ghidul se referă strict la science-fiction, nu și la genuri asociate, adică fantasy sau horror. Și zău că bine au făcut autorii, și eu susțin SF-ul și fantasy-ul sunt genuri separate. (E plin de scriitori-bărbați de SF, pe când, dacă ar fi să se separe pe sexe creatorii de fantasy, aș pune rămășag că femeile sunt mai numeroase. Nu vă lăsați induși în eroare de numele masculine de pe coperte. Multe sunt pseudonime...) În concluzie, nu-l veți găsi în ghid pe Ramsey Campbell, de exemplu, pentru că el e un mare maestru al horror-ului. La categoria filme, *Alien* apare pentru că e și SF, și horror, dar *Dracula* nu, pentru că ține de supranatural, nu de SF. N-au fost lăsați la o parte autori grei, ca H.G. Wells și Jules Verne, ale căror volume încă se tipăresc (oare numai pentru învătăceii?). Doar SF se scrie dinainte de-a exista premiile Hugo și Nebula. Nu lipsește nici Stanislaw Lem, unul din puținii autori străini. Aici, prin străini înțelegem și faptul că nu au scris în engleză. De ce e dominat SF-ul de limba engleză? Altă mănăcare de pește, altă discuție, pentru altă dată.

Din păcate – exprim o părere strict personală – am găsit menționat în ghid romanul *Harry Potter și pocalul de foc*, de J.K. Rowling. Și autorii au avut ezitări la includerea lui. Cartea, un fantasy, a câștigat premiul Hugo pentru cel mai bun roman în

2001, iar autorii o menționează pentru că respectă criteriile sus-amintite. Dacă au votat-o miile de participanți la Worldcon, a luat premiul... Asta "demonstrează că gustul publicului, dacă e numeros, influențează cel mai prestigios premiu din science-fiction" (citat din ghid).

Și iar ajungem la altă discuție: cum se dau premiile, pe la alții și pe la noi, și ce valoare mai au ele astăzi? O lăsam și asta pentru altă dată.

Dacă sunteți în faza de inițiere în SF, studiați indexul filmelor și al seriilor TV din ghid și vă veți hotărâți imediat că trebuie să aveți o colecție personală de producții cinematografice SF. Dacă o aveți deja, rezervați-vă măcar o seară ca să revedeți *The Incredible Shrinking Man* (cartea cu același titlu, *Omul micșorat*, ar fi trebuit să apară și pe la noi...), seria *Indiana Jones* sau *Solaris*, indiferent dacă e din 1972 sau din 2003. Sau *O lume dispărută*, fie ecranizarea după romanul lui A. Conan Doyle, fie cea după M. Crichton (în funcție de câți ani doriți să aveți în seara respectivă.)

O surpriză, pentru mine, a fost să regăsec în ghid prezentări scurte ale convențiilor și fandomului din mai multe țări. Acestea nu apar la index, care e strict de autori și filme. Trebuie să răsfoiești paginile ca să le citești. În Marea Britanie, și sigur nu numai acolo, are loc câte-o convenție în fiecare weekend. Majoritatea lor sunt specializate. Comunitatea SF e grupată în cluburi și cenacluri care se

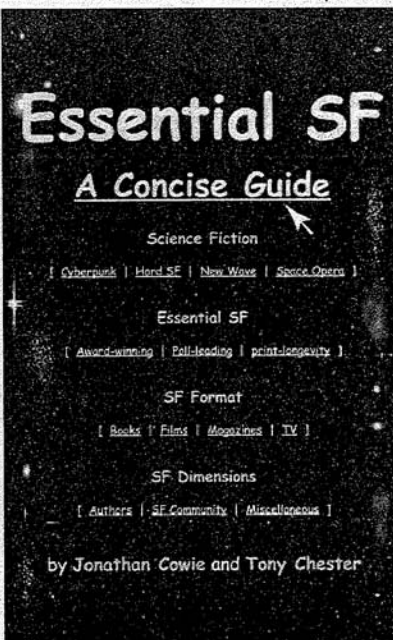
întâlnesc și în *pubs*. O precizare: termenul englezesc pentru "cenaclul" românesc de science-fiction este "society", nu "club". Cenaclurile din România, cândva multe la număr, au devenit acum bloguri și site-uri. Dintre ele, foarte puține sunt serioase, restul... cuiburi de galceavă anticreație. În opinia lui Cowie/Chester, cenaclurile din Europa de Est sunt mai formale și se concentrează pe texte și arta creată de amatori.

Revenind, în lumea SF-ului, fanii se grupează în cluburi ale unor autori, ale unor seriale TV, ca faimosul Star Trek Club; există cluburi asociate cu universități, care organizează întâlniri neconvenționale. Și există Fan Funds, organizații care înlesnesc financiar stabilirea de relații între comunitățile SF din țări diferite și participarea fanilor la convenții. E menționat și Schimbul Cultural și Științific Anglo-Român, despre care am mai scris. Grație lui, doi români au participat, în 1995, la Festivalul de Film Fantastic de la Manchester, cea mai

importantă convenție de film din Marea Britanie. Pentru că se apropie luna noiembrie, mi-am adus aminte de Novacon, cea mai importantă convenție de carte.

În 2006, la Eurocon-ul de la Kiev, Ucraina, **Essential SF – A Concise Guide**, a primit o mențiune specială pentru "gradul de acoperire a SF-ului european", ne informează site-ul www.esfs.info. Însă informațiile nu se referă doar la Europa, iar ghidul merită mai mult decât o simplă mențiune. Veți constata că am dreptate dacă îl veți solicita la <http://www.porcupine.demon.co.uk/Essential.htm> sau la <http://concatenation.org/essentialsf.html>.

ANTUZA GENESCU

Luna octombrie pe simeze

● Recentul eveniment de la Galeria Calina îi aparține pictorului Romul Nuțu. Denumirea expoziției este sinonimă cu titlul lucrării *Piramida memoriei (Elan Vital II)*, o "construcție" amplă și etajată, aflată într-o permanentă mișcare circulară și "locuită" de forme abstracte imaculate, tridimensionale. Pornind de la o lumină orientată spre ansamblul cinetic, câteva umbre dinamice sunt proiectate pe perete. Complexitatea conceptului plastic a fost transmisă în timpul vernisajului, caracteristic performance art-ului: autorul, urcat pe un podiu, a dirijat virtual, cu ajutorul pensulelor, o simfonie a culorilor îndreptată spre albul iluminat al instalației. De altfel, întregul spațiu al galeriei este transformat într-o instalație, simezele conținând picturi (bidimensionale) cu tușe spontane și aerisite, cu trăiri intense, temperamentale, în care se regăsc elemente memorate din formele ce compun construcția piramidei și argumentația cathartică a actului creator.

● În expoziția colectivă organizată de Uniunea Artiștilor Plastici din România – Filiala Timișoara, la Palatul Administrativ, având titlul generic *Apă și turbina – Semnificații simbolice*, sunt prezentate 105 de lucrări de pictură, grafică, sculptură, tapiserie și fotografie, semnate de 85 de plasticieni. Curator al expoziției este criticul de artă Ioan Iovan.

● O altă expoziție colectivă a Uniunii Artiștilor Plastici din România – Filiala Timișoara, de această

dată având-o drept curator pe Claudia Mandi, a fost găzduită de Muzeul de Artă și a avut ca temă și titlu *Centenarul Casei de Creație*. Cuvântul de deschidere a aparținut criticului de artă Ileana Pintilie.

CIPRIAN CHIRILEANU

Festivalul "Eurothalia" ridică din nou cortina

Teatrul German de Stat Timișoara organizează, în perioada 13-21 noiembrie, a doua ediție a Festivalului de Teatru European "Eurothalia". Programul festivalului oferă prilejul întâlnirii cu creațiile câtorva dintre cei mai apreciați regizori din România și din străinătate, precum Radu Afrim, Alexandru Dabija, Alexander Hausvater, Radu Alexandru Nica și Andrei Șerban, precum și cu spectacole ale Teatrului de Animație "Waidspacher" din Erfurt (Germania) și, respectiv, ale Teatrului din Opole (Polonia). O secțiune de spectacole studio, cu producții din München și Arad, un concert cu Mike Godoroja și expoziția "Foto/Sceno/Grafi" completează la rândul lor diversitatea celor nouă zile de festival. Festivalul debutează în 13 noiembrie 2010, la ora 18.30, cu spectacolul "Sold Out", o producție a renumitului Teatru de Cameră din München, în versiunea și regia Gianinei Cărbunariu.

Festivalul "Eurothalia" a debutat în anul 2009, la inițiativa Teatrului German de Stat Timișoara, după succesul înregistrat de aniversarea de 55 de ani a instituției. Coorganizatorii principali ai festivalului sunt Municipiul Timișoara și Departamentul pentru Relații Interetnice din cadrul Secretariatului General al Guvernului României, alături de care își oferă sprijinul Ambasada și Consutul Republicii Federale Germania, Opera Națională Română, Teatrele Naționale "Mihai Eminescu" și "Csiky Gergely" din Timișoara. (V.D.C.)

Suflant coordonat de LAURENTIU NISTORESCU